

Tunisko

Směrem k energetické revoluci?

AMO.CZ

Přehled

Tuniský energetický sektor čelí mnoha výzvám: strategickým, ekonomickým, sociálním a ekologickým. V posledních dvou desetiletích **Tunisko zažívá rostoucí spotřebu energie a tím i rostoucí závislost na dovážených fosilních palivech.** V mixu výroby elektřiny v zemi dominuje zemní plyn, jehož produkce v posledních letech stagnuje (národní zdroje zemního plynu vyrobené na tuniském území jsou v současnosti schopny pokrýt pouze asi 1/3 národní spotřeby), takže Tunisko je stále zranitelnější vůči výpadkům dodávek a kolísavým cenám energie. Vzhledem k omezeným národním zdrojům, zbytek pochází z Alžírsko.

Tento kontext je silným hnacím motorem energetické transformace, a tuniské orgány přirozeně vyjádřily přání „energetické účinnosti“ prostřednictvím opatření na úsporu energie a podpory obnovitelných energií.

Obnovitelné energie představují však pouze **přibližně 3 %** instalované kapacity. Situaci v Tunisku lze popsat jako zablokovaný energetický přechod, i když se zdá, že několik nedávných iniciativ k odblokování přeci jen směřuje.

Klima

Ratifikací Pařížské dohody v roce 2016 se Tunisko zavázalo k naplnění vnitrostátně stanovených příspěvků (NDC) cílů Pařížské smlouvy. **Plánem tuniského NDC je do roku 2030 snížit intenzitu emisí o 41 % ve srovnání s rokem 2010.** Vzhledem k tomu, že energetický sektor je zodpovědný za 58 % emisí v zemi, hraje toto odvětví ústřední roli při dosahování cílů v oblasti klimatu.

97 %

spotřeby elektřiny pokrývá Tunisko plynem a ropou

4 %

ročně se v Tunisku zvyšuje spotřeba energie

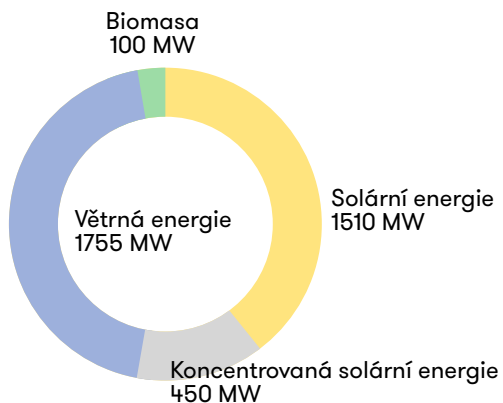
Energetika

Tunisko je silně závislé na fosilních palivech: 97 % svých potřeb elektřiny pokrývá plynem a ropou. Spotřeba energie se zvyšuje asi o 4 % ročně.

Energetický sektor je v Tunisku silně dotován. Dotace na zemní plyn i elektřinu prudce vzrostly na počátku 21. století. Tento nárůst dotací není pro stát udržitelný a má několik negativních dopadů na veřejné finance, jako je klesající rozpočet na veřejné investice. Postupy pro poskytování dotací navíc nejsou transparentní.

Výzvy

- Tunisko je považováno za jednu ze zemí nejvíce vystavených klimatickým změnám ve Středomoří. Hlavními riziky, kterým bude pravděpodobně čelit, jsou zvýšení teploty, snížení srážek, zvýšení hladiny moří a eskalující extrémní meteorologické jevy (povodně a sucha).
- Velkým problémem pro tuniskou energetickou strategii je vzrůstající poptávka po elektřině a závislost na fosilních palivech, kdy 97 % svých potřeb elektřiny pokrývá plynem a ropou.
- **Důležitou roli v energetické politice v Tunisku hraje STEG, národní společnost pro elektřinu a plyn, která ovládá tuniskou síť a má monopol na přepravu a distribuci elektřiny.** Monopol STEG bývá kritizován za neschopnost efektivně vést energetickou transformaci a neschopnost provést nutné změny regulačního rámce s cílem povolit soukromé investice do obnovitelné energie.
- **Tuniský fond pro energetickou transformaci vyžaduje nové toky kapitálu,** které mu umožní rozšířit úvěrové možnosti průmyslu, vybudování kapacity mezi lokálními bankami, což je zásadní pro zlepšení místních investičních podmínek.

Cíle TSP pro rok 2030 podle technologie OZE

Zdroj: (2019) Projets d'énergie renouvelable en Tunisie, tunisieindustrie.gov.tn/upload/ENR/Guide_detaillé_ENR_tunisie_maiz2019.pdf

Obnovitelná energie

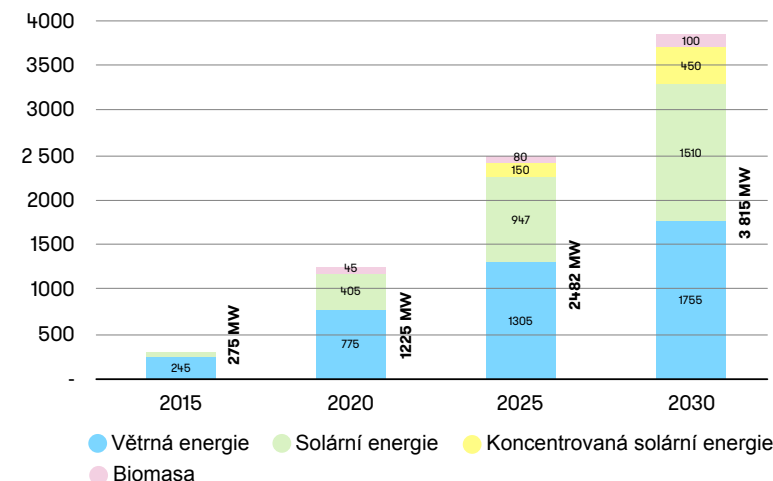
Tunisko má významný potenciál pro využití OZE, zejména solární a větrnou energii.

Využitelný potenciál solární energie v Tunisku odhaduje Národní agentura pro energetický management (ANME) na několik stovek gigawattů (GW). Průměrné globální horizontální záření (GHI) se pohybuje kolem 1850 kWh/m², což v roce 2019 odpovídalo průměrné roční produkci instalované kapacity solárních elektráren o 1650 kWh/kWp

Tunisko má také podle větrného atlasu vyvinutého ANME významné větrné zdroje. Potenciál pro větrnou energii se odhaduje na 8 000 MW.

Kapacita obnovitelné elektřiny podle technologie OZE

Zdroj: (2021) Ministry of Industry, Mines and Energy, Tunisian Republic

Solární park v Tozeuru

Zdroj: (2019), ECONSTRUM; econostrum.info

Případová studie: Píše se rok 2019 a Tunisko připojuje svůj první solární park k síti

První solární elektrárna o výkonu 10 MW se nachází v Tozeur na jihu Tuniska na okraji Sahary. Tato elektrárna na ploše 20 hektarů umožní výrobu přibližně 14 % roční spotřeby elektřiny v regionu a umožní tak Tunisku snížit emise CO₂ o 8,7 milionů tun ročně.

Solární elektrárna je navržena, aby od roku 2022 produkovala 20 megawattů a byla tak schopna pokrýt třetinu energetické potřeby města a jeho téměř 50 000 obyvatel.

Tento projekt tak významně přispívá k tuniské energetické transformaci.

Rostoucí spotřeba energie v Tozeuru:

Tozeur, ležící poblíž slaného jezera Chott el Djerid, je centrem tuniské pouštní turistiky a v létě mohou teploty přesáhnout 50 stupňů Celsia. Oáza v Tozeuru je také druhou nejvýznamnější oblastí v zemi pro pěstování datlí a Tunisko je jedním z největších světových vývozců tohoto ovoce, které se před exportem zmrazuje.

Materiál zpracovala Štěpánka Králíková (stepanka.kralikova@amo.cz).
Grafická úprava Jaroslav Kopriva.

